

S E M B L A N Z A S

EL PROFESSOR JOCELYN N. HILLGARTH

MARK D. MEYERSON
Universitat de Toronto (Canadà)

El mes de maig de 1995 Jocelyn Nigel Hillgarth es va jubilar de les dues responsabilitats d'ensenyament que exercia a la Universitat de Toronto, és a dir: Catedràtic d'Història al Centre d'Estudis Medievals i "Senior Fellow" al "Pontifical Institute of Mediaeval Studies". Durant els més de trenta anys de dedicació a l'ensenyament, el Dr. Hillgarth ha suggerit a molts dels seus deixebles la realització de tesis doctorals sobre la Història Medieval d'Espanya. Aquest sol fet ja ha estat una aportació significativa en aquest camp. No cal dir, però, que la gran erudició històrica del Dr. Hillgarth constitueix la seva major contribució al camp de la Història Medieval espanyola i al camp de la Història Medieval en general. Les seves vuitanta-dues publicacions monogràfiques, totes elles erudites, comprenen cronològicament la totalitat de l'Edat Mitjana i versen sobre un nombre remarcable de temes, des de la historiografia visigòtica fins a la política dels Reis Catòlics. L'impacte del treball dut a terme pel Prof. Hillgarth ha estat, doncs, enorme.

El Dr. Hillgarth va cursar la carrera universitària a la Universitat de Cambridge, on rebé el títol de "Bachelor of Arts" (1950), el "Master of Arts" (1954) i el 1957 defensà la seva tesi doctoral, titulada "A Critical Edition of the 'Prognosticum futuri saeculi' of St Julian of Toledo". Després de completar els estudis de doctorat, va ocupar dos encàrrecs de recerca:

"Anuario de Estudios Medievales", 26 (1996)

primer, fou "Senior Research Fellow" a l'Institut Warburg de Londres (1959-1962); i després, Membre de l'Institut d'Estudis Avançats a la Universitat de Princeton (USA) (1963-1964). Tot seguit, va impartir classes d'Història Medieval a diverses Universitats americanes prestigioses: la Universitat de Texas (1964-1965), la Universitat de Harvard (1965-1970), i el Col·legi de Boston (1970-1977). L'any 1977, el Dr. Hillgarth acceptà el que seria el seu darrer lloc de treball relacionat amb l'ensenyament a la Universitat de Toronto, on exercí durant divuit anys com a Catedràtic d'Història al Centre d'Estudis Medievals i com a "Senior Fellow" al "Pontifical Institute of Medieval Studies". El 1982 fou invitat en qualitat de "Visiting Fellow" per la Universitat de Cambridge i el 1980 i també el 1991-1992 per la Universitat Hebrea de Jerusalem.

Les nombroses i variades publicacions del Dr. Hillgarth es poden agrupar en tres gran àrees d'estudi. La primera és la Història de l'Espanya visigòtica. La tesi doctoral del Dr. Hillgarth va servir com a base i punt de partida per a la realització de diversos estudis importats sobre els textos de Julián de Toledo i de la seva difusió per l'Europa medieval. És especialment notable l'edició crítica que el Dr. Hillgarth va fer de la *Opera S. Juliani Toletani*, I, dins el *Corpus Christianorum, Series Latina*, CXV (1976)¹. El seu incessant interès per la influència de l'Església i de la Cultura visigòtica a la resta d'Europa, especialment a Irlanda, es va materialitzar en una sèrie de treballs pioners. Així mateix, són de gran importància els articles sobre *Historiography in Visigothic Spain*, "Settimane di Studio", 17 (1970)², que demostren la influència de la cort reial en els escrits històrics i el seu innovatiu *Popular Religion in Visigothic Spain*, que forma part de l'obra *Visigothic Spain: New Approaches*, ed. E. James (1980)³. Alguns d'aquests articles han estat inclosos en un volum on es recullen diversos assaigs del Prof. Hillgarth titulat *Visigothic Spain, Byzantium and the Irish* (1985)⁴. L'anàlisi efectuada pel Dr. Hillgarth sobre la conversió dels visigots en el treball titulat *La conversión de los visigodos: notas críticas*⁵, va constituir el punt de partida per a la redacció d'un estudi més ampli del problema: *The*

¹Vegeu a l'Apèndix el núm. 35 de les Publicacions.

²Vegeu a l'Apèndix, núm. 27 de les Publicacions.

³Vegeu a l'Apèndix el núm. 42 de les Publicacions.

⁴Vegeu a l'Apèndix, núm. 54 de les Publicacions.

⁵Vegeu a l'Apèndix, núm. 11 de les Publicacions.

*Conversion of Western Europe, 350-750*⁶. Una edició revisada d'aquest treball va ser publicada l'any 1986. La citada edició és considerada com una obra clàssica pel que fa a aquest tema i profusament utilitzada a les aules de les Universitats Nordamericanes.

La segona àrea d'estudis històrics que va ocupar durant molt de temps al Dr. Hillgarth és la Història intel·lectual i cultural de Mallorca durant l'Edat Mitjana. Les llargues estades del Professor i de la seva família a Son Torrella (Mallorca), sens dubte, varen influir perquè les seves recerques s'encaminessin cap a les qüestions mallorquines. El Prof. Hillgarth ha dedicat molta atenció a la vida i al pensament de Ramon Llull i a la influència que el pensament de Llull tingué sobre la resta d'Europa. El seu treball més conegut i més altament considerat sobre aquest personatge és *Ramon Lull and Lullism in Fourteenth-Century France* (1971)⁷. Al mateix temps que estudiava els autors visigòtics, el Dr. Hillgarth anava aplegant materials i publicant articles sobre les biblioteques i la cultura literària a la Mallorca medieval. El fruit d'aquesta tasca han estat els dos importants volums *Readers and Books in Majorca, 1229-1550* (1991)⁸, un treball sobre història cultural molt més ric del que el seu modest títol suggereix.

L'estudi realitzat pel Prof. Hillgarth sobre la Història de Mallorca durant els segles XIII, XIV i XV el portà a reflexionar sobre la Història de la Corona d'Aragó i la Història de Castella durant aquests segles. En les publicacions entorn d'aquesta tercera àrea d'estudi històric, el Dr. Hillgarth ha manifestat tenir un gran coneixement dels problemes fonamentals de la història catalano-aragonesa i espanyola. En el polèmic llibre titulat *The Problem of a Catalan Mediterranean Empire, 1229-1327* (1975)⁹; traducció catalana (1984)¹⁰, el Prof. Hillgarth posà en dubte mitjançant diversos arguments que aquest "Imperi" hagués existit mai. Els seus dos volums *The Spanish Kingdoms, 1250-1516* (1976-1978)¹¹; traducció castellana, 1979-1984) és un profund i magistral treball de síntesi històrica. Ha estat el primer estudi, en anglès, que ha situat la Corona d'Aragó en el lloc apropiat dins

⁶Vegeu a l'Apèndix, el núm. 25 de les Publicacions.

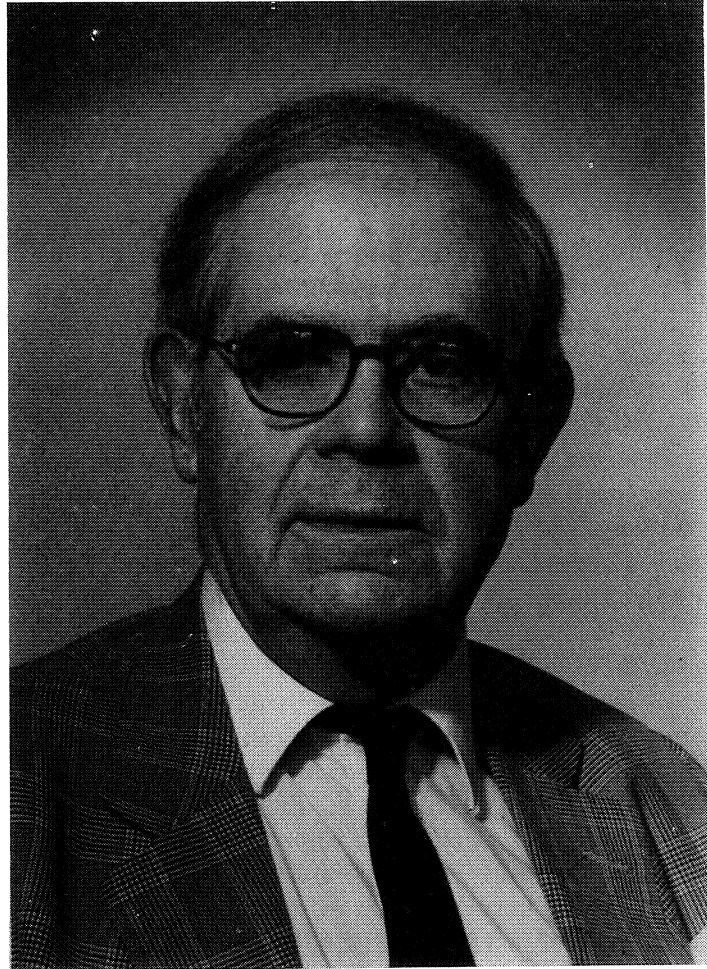
⁷Vegeu a l'Apèndix, el núm. 28 de les Publicacions.

⁸Vegeu a l'Apèndix, el núm. 68 de les Publicacions.

⁹Vegeu a l'Apèndix, núm. 34 de les Publicacions.

¹⁰Vegeu a l'Apèndix, núm. 51 de les Publicacions.

¹¹Vegeu a l'Apèndix, el núm. 36 de les Publicacions.

PROFESSOR JOCELYN N. HILLGARTH

el context de la Història Medieval d'Espanya. L'autor s'havia fet càrrec plenament de la diversitat i complexitat de la Història peninsular, per la qual cosa va saber donar un tractament imparcial tant a la Corona d'Aragó com a la de Castella i va manifestar una gran sensibilitat pel que fa a la situació dels jueus i musulmans a la societat cristiana d'Espanya.

El Prof. Hillgarth ha dedicat també especial atenció a la Història Eclesiàstica de la Corona d'Aragó a la Baixa Edat Mitjana. Juntament amb Giulio Silano ha publicat *The Register "Notule Communium" 14 (1345-1348) of the Diocese of Barcelona* (1983)¹²; i amb Joan Rosselló Lliteras *The "Liber Communis Curiae" of the Diocese of Majorca (1364-1374)* (1989)¹³.

Cal fer constar que el Dr. Hillgarth ha rebut una llarga llista de premis i reconeixements honorífics: John Guggenheim Memorial Fellow (1968-1969), Magister de la Schola Lullistica Maioricensis (1969), Membre Correspondent de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona (1974), Fellow of the American Council of Learned Societies (1976-1977), Miembro Correspondiente de la Real Academia de la Historia de Madrid (1977), Fellow of the Medieval Academy of America (1979), Fellow of the Society of Antiquaries de Londres (1986), Connaught Senior Fellow de la Universitat de Toronto (1987-1988), Premi "Serra d'Or", Barcelona (1993), Premi "Catalonia" de l'Institut d'Estudis Catalans (1994), Charles Homer Haskins Medal of the Medieval Academy of America (1995), Member of the British Academy (1995), Membre Correspondent de l'Institut d'Estudis Catalans (1996).

¹²Vegeu a l'Apèndix, el núm. 46 de les Publicacions.

¹³Vegeu a l'Apèndix, el núm. 62 de les Publicacions.

APÈNDIX

1. CURRICULUM VITAE

Dr. Jocelyn Nigel Hillgarth

Nascut a Londres (Gran Bretanya) el 22-9-1929.

Va cursar els estudis universitaris a la Universitat de Cambridge i obtingué les següents graduacions: B.A. 1950; M.A. 1954; Ph.D. 1957.

La seva tesi doctoral versà sobre: "A Critical Edition of the 'Prognosticum futuri saeculi' of St. Julian of Toledo".

2. CARRERA ACADÈMICA

- "Senior Research Fellow", Warburg Institute, Londres, 1959-1962.

- Membre de l'"Institute for Advanced Studies", Princeton (USA), 1963-1964.

- "Visiting Lecturer in History", Universitat de Texas, Austin (USA), 1964-1965.

- "Lecturer in History", Universitat de Harvard (USA), 1965-1966.

- "Assistant Professor of History", Universitat de Harvard (USA), 1966-1970.

- "Associate Professor of History", Boston College (USA), 1970-1973.

- "Professor of History", Boston College (USA), 1973-1977.

- "Professor of History, Centre for Medieval Studies and Senior Fellow, Pontifical Institute of Medieval Studies, Toronto (Canadà), 1977.

- Lady Davis Visiting Professor, The Hebrew University of Jerusalem, Fall Term, 1980.

- Fellow, Institute for Advanced Studies, The Hebrew University of Jerusalem, 1991-1992.

3. PREMIS I CONDECORACIONS

- "John Simon Guggenheim Memorial Fellow", 1968-1969.

- "Magister de la Schola Lullistica Maioricensis", Palma de Mallorca, 1969.

- Membre corresponent de la Reial Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona", 1974.
- "Fellow of the American Council of Learned Societies", 1976-1977.
- Membre corresponent de la Real Academia de la Historia de Madrid, 1977
- "Fellow of the Medieval Academy of America", 1979.
- "Fellow of the Society of Antiquaries", London, 1986.
- "Connaught Senior Fellow", Universitat de Toronto, 1987-1988.
- Premi "Serra d'Or", Barcelona, 1993.
- Premi "Catalonia" de l'Institut d'Estudis Catalans, 1994.
- "Haskins Medal", Medieval Academy of America, 1995.
- "Certificate of Merit", Society for Spanish and Portuguese Historical Studies, 1995.
- "Corresponding Fellow", British Academy, 1995.
- Membre corresponent de l'Institut d'Estudis Catalans.

4. PUBLICACIONS

1. [En col·laboració amb G. SEGUÍ] *La "Altercatio" y la basílica paleocristiana de Son Bou de Menorca*, Palma, Sociedad Arqueològica Luliana, 1955 [extret del "Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana", 31 (1953-60), pp. 69-112]
2. *Towards a Critical Edition of the Works of St. Julian of Toledo*, "Studia Patristica", 1 (1957), pp. 37-43.
3. *El "Prognosticum futuri saeculi" de San Julián de Toledo*, "Analecta Sacra Tarraconensia", 30 (1957), pp. 5-61.
4. *St. Julian of Toledo in the Middle Ages*, "Journal of the Warburg and Courtauld Institutes", 21 (1958), pp. 7-26.
5. *Una biblioteca cisterciense medieval: La Real (Mallorca)*, "Analecta Sacra Tarraconensia", 32 (1959), pp. 89-101.
6. *The Revival of Catholic Patristic Studies, the Old and the New Migne*, Downside Review, 1969, pp. 108-116.
7. *Inventario de los bienes de Antoni des Collell, obispo de Mallorca (1349-1363)*, "Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana", 31 (1953-60), pp. 504-554.
8. *Miramar en el siglo XIV*, *ibid*, pp. 583-90.

9. *The East, Visigothic Spain and the Irish*, "Studia Patristica", 4 (1961), pp. 442-56.
10. *The Position of Isidorian Studies, a Critical Review of the Literature since 1935*, "Isidoriana" (León, 1961), pp. 11-74.
11. *La Conversión de los Visigodos: notas críticas*, "Analecta Sacra Tarraconensia", 34 (1961), pp. 21-46.
12. [En col·laboració amb B. NARKISS]. *A List of Hebrew Books (1330) and a Contract to illuminate Manuscripts (1335) from Majorca*, "Revue des Études Juives", 120 (1961), pp. 297-320.
13. *Visigothic Spain and Early Christian Ireland*, "Proceedings of the Royal Irish Academy", C 62 (1962), pp. 167-194.
14. *Note relative à Thomas le Myésier (+ 1336)*, "Bulletin de la Société Internationale pour l'étude de la Philosophie Médiévale", 4 (1962), p. 137.
15. *La Biblioteca de La Real: fuentes posibles de Llull*, "Estudios Lulianos", 7 (1963), pp. 5-17.
16. *Julian of Toledo in the "Liber floridus"*, "Journal of the Warburg and Courtauld Institutes", 26 (1963), pp. 192-96.
17. *Some Notes on Lullian Hermits in Majorca, saec. XIII-XVII*, "Studia Monastica", 6 (1964), pp. 299-328.
18. *Old Ireland and Visigothic Spain*, "Old Ireland", ed. R. McNally, Dublin, 1965, pp. 200-227.
19. [En col·laboració amb J. GARCÍA PASTOR i L. PÉREZ MARTÍNEZ] *Manuscritos lulianos de la Biblioteca Pública de Palma*, Barcelona, Biblioteca Balmes, Palma de Mallorca, Biblioteca Pública, 1965. 171 pp i 8 làms.
20. *Manuscritos lulianos de la Biblioteca del Convento franciscano de Dun Mhuire, Killiney, Co. Dublin, Irlanda*, "Estudios Lulianos", 10 (1966), pp. 73-79.
21. *Coins and Chronicles: propaganda in sixth-century Spain and the Byzantine Background*, "Historia", 15 (1966), pp. 483-508.

22. *Llull, Ramon*, "The Encyclopedia of Philosophy", V, New York, 1967, pp. 107-108.
23. Articles in "The New Catholic Encyclopaedia", New York, 1967, *Elvira, Council of; Julian of Toledo, St.; Lérida; Priscillian; Priscillianism; Spain (Early)*.
24. *Another Catalan Version of the Rule of St. Benedict*, "Studia Monastica", 10 (1968), pp. 319-320.
25. *The Conversion of Western Europe, 350-750*, "Sources and Civilisations in the West", Prentice Hall, Englewood Cliffs, N.J., 1969. XII+147 pp.
26. *La biblioteca del obispo Collell*, "Actas del IV Congreso de Historia de la Corona de Aragón", 2, Barcelona, 1970, pp. 355-358.
27. *Historiography in Visigothic Spain*, "La Storiografia altomedievale: Settimane di Studio del Centro Italiano di Studi sull'Alto Medioevo", 17, Spoleto, 1970, pp. 261-311.
28. *Ramon Lull and Lullism in fourteenth-century France*, Oxford-Warburg Studies, Oxford Clarendon Press, 1971. XXVIII+504 pp.
29. *Las fuentes de San Julián de Toledo*, "Anales Toledanos", 3 (1971), pp. 97-118.
30. *Notas sobre los ermitaños mallorquines de los siglos XIII-XVII*, "España eremítica" (VIª Semana de Estudios Monásticos), Pamplona, 1970, pp. 507-514.
31. *Un poema inédito de Francesc Prats sobre Ramon Llull*, "Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana", 33 (1970), pp. 75-83.
32. *Tomas le Myésier: la primera síntesis lulista*, "Estudios Lulianos", 16 (1972), pp. 113-23.
33. *Lulio, Raimundo, Lulismo*, "Diccionario de Historia Eclesiástica de España", 2, Madrid-Barcelona, CSIC, 1972, pp. 1359-1367.
34. *The Problem of a Catalan Mediterranean Empire, 1229-1327*, Supplement 8 a la "English Historical Review, London, Longmans, 1975. IV+54 pp.

35. *Opera S. Iuliani Toletani*, I, *Corpus Christianorum, Series Latina*, 115, Turnhout, Belgium, Brepols, 1976. LXXIV+263 pp.
36. *The Spanish Kingdoms, 1250-1516*, 2 vols. Oxford University Press, 1976-1978.
37. *Jaime I y Pedro IV de Aragón, sus Crónicas en relación con el reino de Mallorca*, "Bolletí de la Societat Arqueològica Luliana", 35 (1977), pp. 342-353.
38. *Research and Problems in the History of the Iberian Peninsula, 1250-1500*, "Classical Folia", 31 (1977), pp. 16-28.
39. *The Attitudes of Ramon Lull and Alfonso X of Castile to Islam*, "Actas del V Congreso Internacional de Filosofía Medieval", 2 (Madrid, 1979), pp. 825-830.
40. *Los Reinos Hispánicos 1250-1516*, 3 vols., Barcelona, 1979-1984.
41. *Introduction and notes to "The Chronicle of Pere III of Catalonia"* (Pedro IV of Aragon), trans. by Mary Hillgarth, 2 vols., Toronto, Pontifical Institute of Mediaeval Studies, 1980. ("Mediaeval Sources in Translation", 23-24).
42. *Popular Religion in Visigothic Spain, a Visigothic Spain: new approaches*, ed. Edward James, Oxford University Press, 1980, pp. 3-60.
43. *El Problema del Imperio catalano-aragonés*, "Anuario de Estudios Medievales", 10 (1980), pp. 145-59.
44. [En col·laboració amb M. BATLLORI], *La Iconografia Coetània, a Vida de Ramon Llull, les fonts escrites i la iconografia coetànies*, Barcelona, Associació de Bibliòfils, 1982, pp. 47-64.
45. *Raymond Lulle et l'Utopie*, "Estudios Lulianos", 25 (1981-83), pp. 175-185.
46. [En col·laboració amb Giulio SILANO], *The Register "Notule communium" 14 of the Diocese of Barcelona (1345-1348)*, Toronto, Pontifical Institute of Mediaeval Studies, 1983). X+365 pp. ("Subsidia Mediaevalia", 13).
47. *The Position of Isidorian Studies, a Critical Review of the Literature 1935-1975*. "Studi Medievali", 3a. s., 24 (1983), pp. 817-905.

48. [En col·laboració amb Giulio SILANO], *A Compilation of the Diocesan Synods of Barcelona (1354): critical edition and analysis*, "Mediaeval Studies", 46 (1984), pp. 78-157.
49. *Ireland and Spain in the Seventh Century*, "Peritia", 3 (1984), pp. 1-16.
50. *Articuli et monitiones para los fieles de la diócesis de Barcelona publicados entre 1420 y 1430*, "Analecta Sacra Tarraconensia", 51-52 (1984), pp. 155-160.
51. *El problema d'un imperi mediterrani català 1229-1327*, Palma de Mallorca, Editorial Moll, 1984. 122 pp.
52. Frances Yates, *Autobiographical Writings*, ed. a *Collected Essays*, 3, London, Routledge, 1984.
53. *Spanish Historiography and Iberian Reality*, "History and Theory", 24 (1985), pp. 23-43.
54. *Visigothic Spain, Byzantium, and the Irish*, London, Variorum Reprints, 1985, 336 pp.
55. *Isidore of Seville, St.*, "Dictionary of the Middle Ages", 6, New York, 1985, pp. 563-566; *Lull, Ramon, ibid.*, 7, 1986, pp. 685-687; *Peter IV the Ceremonious, ibid.*, 9, 1987, 510-512.
56. *L'Influence de la "Cité de Dieu" de Saint Augustin au Haut Moyen Âge*, "Sacris Erudiri", 28 (1985), pp. 5-34.
57. *Christianity and Paganism, 350-750, The Conversion of Western Europe*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia, 1986. XVIII+214 pp. + 1 mapa.
58. *Modes of evangelization of Western Europe in the seventh century, a Irland und die Christenheit, Bibelstudien und Mission*, Stuttgart, 1987, pp. 311-331.
59. *Le rayonnement de Lulle dans le Royaume de Majorque, illustré par ses manuscrits et ses livres*, "Cahiers de Fanjeaux", 22 (1987), pp. 58-68.
60. *La teología en Mallorca desde el siglo XIII al XVI*, "Hispania Christiana, Estudios en honor del Prof. Dr. José Orlandis Rovira en su septuagésimo aniversario", Pamplona, 1988, pp. 513-520.

61. *A Greek Slave in Majorca in 1419-1426: New Documents*, "Mediaeval Studies", 50 (1988), pp. 546-558.

62. [En col·laboració amb J. ROSSELLÓ LLITERAS], *The 'Liber communis' of the Diocese of Majorca (1364-1374)*, Text with Introduction and Notes, Montréal, Institut d'Études Médiévales-Paris, J. Vrin, 1989. 209 pp.

63. *Mallorca como centro intelectual, 1229-1550*, "Anuario de Estudios Medievales", 19 (1989), pp. 205-211.

64. *Los libros y la cultura de Jaime III de Mallorca*, "XIIIe Congrès d'Història de la Corona d'Aragó", Comunicaciones, 2, Palma de Mallorca, Institut d'Estudis Baleàrics, 1990, pp. 75-82.

65. *Un inventario del rey Jaime III de Mallorca (1349)*, "Estudios Lulianos", 30 (1990), pp. 57-74.

66. *Majorcan Jews and Conversos as Owners and Artisans of Books*, a "Exile and Diaspora, Studies in the History of the Jewish People presented to Professor Haim Beinart", Jerusalem, The Hebrew University", Madrid, CSIC, 1991, pp. 125-130.

67. *Isidorian Studies, 1976-1985*, "Studi Medievali", 3^a. s., 31 (1991), pp. 925-973.

68. *Readers and Books in Majorca, 1229-1550*, 2 vols., Paris, Centre National de Recherche Scientifique, 1991.

69. *El Concilio III de Toledo y Bizancio*, "Concilio III de Toledo, XIV Centenario 589-1989", Toledo, 1991, pp. 297-306.

70. *Ramon Lull's Early Life: New Documents*, "Mediaeval Studies", 53 (1991), pp. 337-47.

71. *Who read Thomas Aquinas?*, Toronto, Pontifical Institute of Mediaeval Studies, 1992. 31 pp. (The Etienne Gilson Series, 13).

72. *Eschatological and Political Concepts in the Seventh Century*, "The Seventh Century, Change and Continuity", ed. J. Fontaine and J. N. Hillgarth, London, The Warburg Institute, 1992, pp. 212-235.

73. *La Cultura de las Islas Baleares en la época del descubrimiento*, "Les Illes Balears i Amèrica", Palma de Mallorca, Institut d'Estudis Baleàrics, 1992, pp. 39-46.

74. *The "Historiae" of Orosius in the Early Middle Ages*, "De Tertullien aux Mozarabes, Mélanges offerts à Jacques Fontaine", Paris, 1992, 2, pp. 157-170.

75. *Un nuevo documento sobre la resistencia de los mallorquines a la ocupación de Mallorca por Alfonso III de Aragón (1285-1291)*, "Homenatge a Antoni Mut Calafat, arxiver", Palma de Mallorca, 1993, pp. 119-122.

76. *La personalitat política i cultural de Pere III a través de la seva Crònica*", "Llengua i Literatura", 5 (1992-1993), pp. 7-102.

77. *The Disputation of Majorca (1286): two new editions*, "Euphrosyne", n.s., 22 (1994), pp. 403-413.

78. *An Unpublished Lullian Sermon by Pere Deguí*, "Aristotelica et Lulliana magistro doctissimo Charles H. Lohr septuagesimum annum feliciter agenti dedicata", ed. F. Domínguez Reboiras [et alii], Steenbrugge, 1995, pp. 561-569.

79. *Sources for the History of the Jews of Majorca*, "Traditio", 50 (1995), pp. 334-341.